

О. В. СКРИПНЮК

**СУДОВА ВЛАДА:
ДОКТРИНАЛЬНИЙ ВИМІР**

У монографії М. С. Булкат викладено результати дослідження теоретико-правових питань судової влади*. Узагальнено наявні положення, а також встановлено ті, що потребують певного доопрацювання, уточнення або концептуального перегляду.

Серед переваг цього видання можна відзначити авторський підхід до формування історіографії. Так, у дослідженні враховано здобутки понад чотирьохсот вітчизняних монографічних робіт, які присвячені питанням судової влади, а також окремі статейні виклади та довідкові матеріали – всього понад сімсот наукових джерел. Це вагомий пласт вітчизняної доктрини судової влади.

Крім того, проведеним дослідженням, результати якого викладено у цьому виданні, достатньо достовірно узагальнено «псевдометодологічний» алгоритм, використання якого, на жаль, є надзвичайно розповсюдженим у вітчизняній науці. А саме: 1) констатація існування окремих складових у структу-

© СКРИПНЮК Олександр Васильович – доктор юридичних наук, професор, академік Національної академії правових наук України, Заслужений юрист України, заступник директора з наукової роботи Інституту держави і права ім. В. М. Корецького НАН України

* Булкат М. С. Теоретико-правові засади розвитку та функціонування судової влади. Київ: Вид-во «Юридична думка», 2018. 504 с.

рі судової влади (при цьому до уваги переважно взято аспект законодавчого регулювання). Наприклад, констатація існування тих чи інших судових органів, посадових осіб або процесуальних складових, які передбачені чинним законодавчим урегулюванням; 2) «наукова легітимізація» норм чинного законодавства з питань судової влади — їх опис та пояснення засобами юридичної науки, порівняння із законодавчим урегулюванням відповідних аспектів у зарубіжних країнах тощо.

Автор слушно відмітила, що унормування тих чи інших сфер діяльності у державах, які перебувають на етапі становлення, зазнає постійної апробації практикою і перманентного коригування, вдосконалення, часткової або повної зміни згідно із потребами розвитку конкретного суспільства і держави. У зв'язку з цим дослідження, які у своїй основі «спираються» на законодавчі норми, швидко втрачають актуальність.

Таке зосередження вітчизняної правничої науки на виконанні «псевдометодологічного» алгоритму призводить до існування численних наукових праць, у яких з періодичністю 3-5 років пропонуються та описуються суперечливі розуміння судової влади, три-, чотири-, п'ятиланкові структури судової системи, періодично обґрунтовується необхідність або недоцільність одних і тих самих спеціалізованих елементів у системі органів судової влади та багато іншого.

Як результат, у випадках переважної залежності правової науки від законодавчої практики втрачається значення її прогностичної функції. Про це неодноразово зазначали відомі науковці та практики.

У цьому контексті надзвичайно влучним видається твердження, що нинішній стан розвитку науки відзначено численними галузевими дослідженнями, які стосуються окремих практичних питань функціонування держави і права. Однак їх аналіз засвідчує нагальну потребу в необхідності саме теоретичних наукових праць, які є основою, «дороговказом» вивчення практичних аспектів, повинні їм передувати.

Теоретико-правові положення за своєю суттю мають надважливе призначення. Вони покликані «пояснити» приро-

ду того чи іншого наукового поняття, його суть і зміст, уніфікувати термінологію та обґрунтувати відповідні положення.

З огляду на зазначене варто відзначити, що М. С. Булкат, безперечно, впоралась із поставленими завданнями. **У монографії поетапно обґрунтовано та запропоновано до наукового вжитку дев'ятнадцять теоретико-правових визначень, які становлять комплексний підхід до розуміння теоретико-правових засад судової влади.**

У першому розділі висвітлено питання генези розвитку судочинства, судової влади на теренах України та її періодизації. Досліджено аспект співвідношення історичного розвитку судочинства, судової влади та доктрини судової влади. Запропоновано авторські визначення таких процесів, як «історичний розвиток (генеза) судочинства, судової влади» та «розвиток доктрини судової влади», дефініції «концепція судової влади» і «теорія судової влади».

У другому розділі книги узагальнено наявні наукові положення щодо правової природи судової влади. Запропоновано авторські визначення понять «ознака судової влади», «властивість судової влади». Сформовано підхід до розуміння системи ознак судової влади та її структури. З урахуванням зазначених положень обґрунтовано розуміння теоретико-правового поняття судової влади.

У третьому розділі монографії викладено результати аналізу наявних теоретичних положень про функції та принципи судової влади. Сформовано авторські дефініції «функція судової влади», «система функцій судової влади», «принцип судової влади», «система принципів судової влади».

У четвертому розділі запропоновано визначення понять «орган судової влади», «система органів судової влади». Обґрунтовано підхід до розуміння системи органів судової влади держави (на прикладі України). А також визначено нові напрями подальшого розвитку доктринальних положень про судову владу. При цьому кожен розділ монографії доповнено графічними схемами, таблицями, діаграмами.

Рецензована монографія, безперечно, заслуговує високої оцінки і займе достойне місце не лише серед досліджень у галузі теорії держави і права, а й у практичній площині. Написана доступною мовою, вона знайде свого читача не лише в особі фахівців, але й у всіх, хто цікавиться питаннями розвитку та функціонування судової влади у демократичній, правовій державі.